

Leto VI.

V Ljubljani, 18. marca 1910.

Štev. 3.

ANT. KADIVČEVA:

Žena in volitve na Angleškem.

Dozornost vsega izobraženega sveta je bila nedavno obrnjena na Angleško, kjer se je vršil znameniti volilni boj. Razburjenje, katero je vladalo v tem času na Angleškem, je pretresalo vso državo. Namen moj ni popisovati različna agitacijska sredstva, katerih so se posluževali kandidatje obeh izbornih organiziranih strank, omeniti hočem le nekatere posebnosti. Obilica dela je zahtevala od kandidata fizično krepkega organizma, da zmaga ogromno agitacijsko delo. Redno vsaki dan tri do štiri shode, na stotine pisem odgovarjati, vedno nadlegovan od volilcev in agitatorjev, zasmehovan od nasprotnikov, to je usoda angleškega kandidata ob času volitve. Ogromne svote denarja so se porabile za agitacijo, uporabljale pa so se tudi moderne iznajdbe. Gramofon je n. pr. služil izbornu; ako kandidatu vsled utrujenosti ali pomanjkanja časa ni bilo več mogoče nastopiti, ponavljal je gramofon govore. Umetniki so zapustili hram modric in valovi volilnega gibanja so jih primorali, da so posegli s čopičem v volilno agitacijo. Veliki lepaki, na njih izbornu pogojene karikature kandidatov, so bile privlačna sila in izbornu agitacijsko sredstvo. Ogromne svote denarja so zaslužili slikarji; čim duhovitejša je bila pogojena karikatura, tem večja reklama za kandidata in umetnika.

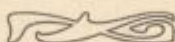
V volilni boj pa je posegla tudi ženska. Agitirala je priprosta delavka, kakor najodličnejša dama. — Gospodinja je ostavila

ognjišče ter se sukala okoli volilcev, mati je zanemarjala otroško sobo, visoka dama se je odrekala raznim zabavam, vsem so bile glavno delo, največja skrb bližajoče se volitve v državni zbor. Kandidata je spremljala po shodih soproga, ako je bila zadržana, pa mati ali sestra. Sedela je poleg njega na odru in koncem govora navduševala navzoče volilce, naj glasujejo na dan volitve za tega kandidata.

V nekem okraju je sklical shod kandidat, da se predstavi volilcem; spremljala ga je mati. Po njegovem govoru so mu ugovarjali navzoči delavci, zatrjevali so, da zanj ne bodo glasovali, ker bi škodovali sebi, češ, politika njegova ni prava, ker bi se vsled njegovega postopanja podražila živila. Poslušala je starka ugovore, vstala je in z ognjevitimi besedami je zavračala nasprotnne trditve ter sklenila svoj govor: Volite mojega sina, ne poslušajte nasprotnikov, zagotavljam vas, da bode deloval vedno v vašo korist in boste zadovoljni z njegovim delovanjem. — Starkine besede so imele uspeh.

Zgodilo se je pa tudi, da je bila žena politična nasprotnica svojega moža — kandidata. Dotični kandidat je bil namreč proti ženski volilni pravici, njegova soproga pa navdušena »suffragetka«, t. j. goreča apostolka ženskega volilnega prava. Za časa volilnega boja je ta žena zapustila svojega moža, ni ga podpirala, nego je šla v povsem druge okraje ter je agitirala za druge, ženskam naklonjene kandidate. — Po londonskih ulicah so hodile ženske agitatorice od hiše do hiše, torbico napolnjeno s pismi in slikami kandidatov, z raznimi naslovi; skrbnemu ženskemu nadzorstvu ni odšel nihče... Pred hišo postoji avtomobil, dama izstopi, pozvoni. Kdo je? »Ta in ta želi z vami govoriti,« javlja sluga. Vrata se odpro, dama se predstavi volilcu in začne se razgovor. Od začetka previdno, da izve agitatorica mnenje volilca. Ako je somišljenik, se hitro sporazumeta. Dama izroči volilcu kandidatovo fotografijo, zapiše ga v listo, iz posebne galantnosti in da je bolj zanesljivo, se ponudi, da pride na dan volitve osebno ponj in ga popelje v avtomobilu na volišče. Ko je ta dogovor končan, poizveduje o mnenju drugih volilcev, se prijazno poslovi in hajd dalje. Ako naleti na volilca nasprotnne stranke in uvidi, da je vse prigovarjanje zaman, se hitro poslovi in odide. Največjo težkoča je z omahljivci, treba ga je obdelovati z raznimi obljubami, dokazovati, uporabiti treba vso zgovornost in vse zvijače ter tudi denar. Agitatorica ne odneha, dokler se ne

odloči volilec za gotovo stranko. Kdo more biti tako trdosrčen, da ne bi rekel »da«. Hitro ga zapiše v listo, obsipa ga z najlepšimi izrazi, polnimi hvale in priznanja, ponudi se, da pride osebno ponj na dan volitve, zagotavlja ga naklonjenosti kandidatove in ponosno odide, v svesti, da je dobro rešila svojo nalogo. Ženski klubi, ki jih je na Angleškem mnogo, mnogo, so vodili agitacijo in bili središče volilnega gibanja. Tu se je razdelilo delo v okraje in posamezne ulice. Tako je posegla na Angleškem ženska v volilno agitacijo, seveda so morali kandidatje, ki je zanje žrtvovala toliko dela in truda, zavezati se, da ji pridobe, pravice za katere se že četrto stoletja poteza angleško ženstvo in to je, kakor smo že omenili, volilna pravica.

JOS. PREMK:

Velika noč.

Vladimir Novak je hitel na kolodvor. Ni bilo še ravno pozno in dobro je vedel, da bo moral še čakati, predno odide vlak, a vendar je stopal hitro — kar same so se podvizale noge in zdajpazdaj se je obregnil ob koga, ker ulica je bila polna vsekrižem hitečih...

Na peronu se je ljudi kar trlo in dolgo je moral iskati Vladimir, predno je našel bolj prazen kupé, kjer se je stisnil v kot, ne meneč se, kaj se godi okoli njega.

Njegove misli so bile vse že v domovini, v tisti prijazni vasi na Gorenjskem, ki jo je o Božiču tako težko zapuščal.

Ni bil ravno bogatih starišev Vladimir Novak, majhno štacuno je imela njegova mati in nekaj posestva, zato je bil v svojih vseučiliških študijah največ odvisen sam od sebe. Mnogo žalostnih dni je preživel, kolikrat je hodil po ulicah otožen in čemeran, medtem ko so hiteli mimo njega ljudje z veseljem na obrazu in brezskrbnim smehom na ustnicah, a tolažil se je s sladko zavestjo, da je to zadnje leto muke in trpljenja — potem je na mestu: vsi cilji, do katerih je bila pot tako težavna in strma, so doseženi in lahko si bo oddahnil kot — zmagovalec.

Zadnje leto se vozi domov iz tujine na velikonočne počitnice, zadnje leto se bo še odpeljal po Veliki noči za par mesecev in potem: konec, mir, sreča...

Vlak je bežal čez polja... tupatam se je dvignila jata ptičev, zakričala in odletela prestrašena; nebo je bilo jasno, pomladansko čisto, niti enega oblaka ni bilo na njem.

A vse to je videl Vladimir, kakor v sanjah... Davno so že bile vse njegove misli tam v rodni vasi, kjer čistijo in popravljajo, ker velikonočni prazniki so pred durmi...

Mati ureja podstrešno sobico, ker vsak dan pričakuje, kdaj pride sin Vladimir, sosedji se shajajo pred hišami, govore o lepi pomladi, o praznikih in morda tudi o njem in še o nekomu, ki ga pričakuje najbolj željno...

Vsako leto ga je počakala na kolodvoru sosedova Hanica in vsakokrat je odhajala z rosnimi očmi, ko se je zopet poslavljal.

Čim bliže so bili prazniki, tem daljša in toplejša so bila njena pisma. Vladimirju so bila v kupeju vedno najslajša zabava in tudi to pot je posegel v notranji žep in se zatopil v drobne črke.

Ljubljeni Vladimir!

Spet so vzcveteli zvončki po obgozdnih porobkih, nebo je jasno dan za dnem in vse je nekako praznično in veselo — kakor moje srce, ki ve, da prideš z Veliko nočjo tudi Ti! Niti pomisliti ne smem, kakšni bi bili velikonočni prazniki, ko bi ne bilo v vasi Tebe, ko bi morala gledati sama ves čar in vso prelest veselega Vstajenja... o, to bi bil samo velik teden, ko so vsi oltarji zagrnjeni in oviti v žalno, ko ne pojo zvonovi in je razlito čez človeška srca nekaj kakor žalostna pesem...

Vsako leto sem se tako veselila teh praznikov, ne daj, da bi morala biti ravno letos žalostna, ko se mučiš tam v mrzli tujini za srečno bodočnost — zadnje leto.

Pridi, Vladimir, ker zopet bova pohitela v mlado polje, ki je že vse potrošeno s cveticami, zopet bova poslušala otožne bile in gledala Krista s tiho pobožnostjo — kakor nekaj kot otroka...

V vasi se mi zdi dan za dnem nekako mirneje — vse se pripravlja in misli na praznike... ali pa se meni vse tako zdi, ko komaj čakam, da zabuče topiči na Veliko nedeljo zjutraj in potrkaš na okence Ti, da je čas k prvi maši.

In po maši prideš na »alelujo« k nam, kakor dozdej že nekaj let in dobil boš piruhov polne žepe. Jaz jih po-

barvam sama živordeče, a sekala jih bova skupaj in kdor bo zgrešil bo plačal — poljub.

Pomisli, Vladimir, kakšni bi bili moji prazniki, kakšna moja Velika noč — ko bi vsega tega ne bilo!?

Zatorej pridi, ker vse je že veselo in svečano kot v slutnji, da je blizu veliko veselje! Tvoja

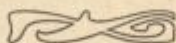
Hanica.

Vladimir je bral pismo zopet in zopet... srečen usmev mu je igral na ustnicah in oči so mu zrle zamišljeno v drobne črke, ki mu jih je pisala sosedova Hanica, ljubko dekletce z velikimi, kakor jezero čistimi očmi, ki ga bodo že danes pozdravile na domačem kolodvoru, od koder je do vasice komaj pol ure.

Vlak je hitel dalje, ljudje so vstopali in izstopali, a Vladimir ni videl skoraj nobenega, ker že se je v mislih sprehajal po tistem travniku za vasjo...

Velika nedelja je... Z lin vaškega zvonika buči slovesno — kakor nikdar v letu, ob cerkvi sekajo fantje s krajcarji oranže in piruhe, a Vladimir hodi za vasjo s Hanico, najlepšo deklico v vasi in nosi v duši sto Velikih noči... Včasih se skloni in jo objame krepkeje in ona, ki ga je tako težko čakala — se mu nasmehne in ponudi tiste mehke, rdeče ustnice... Velika noč... —

Vlak hiti... hiti... da preje združi dvoje hrepenečih duš...

J. P. POLJANEC:

Cerkovnik.

Ej, ko bil bi jaz cerkovnik,
kak bi jaz zvonil,
še v tihi bajni noči
bi ljudi budil!

Lahno ljubko bi pomajal,
pazno poprijel,
pa bi prosil lepih glaskov,
zvonček bi zapel!

Oh, kako bi srečen majal
tvojo bradico,
tisto nežno, snežnobelo
z ljubko jamico.

O higijeni človeškega telesa.

Črtice s predavanja gosp. dr. Dem. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Lasje imajo svojo posebno higijeno, in ta je za ženski spol posebne važnosti, kajti lepi lasje so poseben kras ženskega telesa. Predvsem je treba lase redno česati, da se preveč ne zapletajo, ker sicer trpi njih hranitev. Glavniki ne smejo biti pregosti in ne smejo imeti preostrih zob. Tudi krtače ne smejo biti pretrde. Najboljši so močni redki glavniki s topastimi zobmi. Pri česanju s takimi glavniki je prav priporočljivo, da včasih nalahko pritisnemo na glavino kožo. Ta na to takoj reagira in se boljše zalije s krvjo, vsled česar postane tudi hranitev las boljša. Žgati lase je zelo škodljivo. Lasje postajajo vsled žganja suhi in trhli, izgubé svoj lesk, se cepijo na koncu in tudi preje in raje osive. Enako kvarno je pudranje las, ki je sedaj pač manj v navadi, kot svoj čas, ker zamaši prah kožine žlezice in znojne odprtine in okuži kožo. Pri friziranju je gledati na to, da se frizura često menja, tako da las ne zavijamo in ne upogibamo vedno na istem mestu.

Pod umetnim lasovjem, osobito če je morda še napojeno z različnimi pomadami in tinkturami, koža kaj slabo transpirira, radi česar se razvijejo razne kožne bolezni; iz istega vzroka so škodljivi vložki, ki so sedaj v modi. Vložki, ki so napravljeni iz žice, pa tudi lahko nevarno ranijo kožo. Vse to velja seveda v prvi vrsti za ženske lase, ki so vsled svoje dolžine občutljivejši. — Rezati lase nima nikakega smisla. S tem postane pač posamezni las nekoliko debelejši, a obenem drevenejši, lasišče samo in hranitev las pa se s tem prav nič ne izboljša. Ostriči lase ima smisel le po boleznih, pri katerih — kakor po legarju in šenu — izpadejo skoraj vsi lasje. S tem, da v takih slučajih lase ostrižemo, skrbimo za boljše prospevanje nanovo rastočih mladih las. — Lase, tudi če ne postajajo premastni, treba je od časa do časa, vsaj vsak mesec enkrat, temeljito oprati in očistiti. V ta namen služi najboljše kako mehko indiferentno milo. Izvrstno je na primer Sargovo tekoče glicerinsko milo, ki se dobi v steklenicah, še pripravnejši pa je milni špirit (Seifenspiritus). Lase razčesemo tako, da nastane preča poleg preče in v vsaki preči namažemo glavino kožo z milnim špiritom. Tega nikakor ni treba

veliko vzeti, važno pa je, da ga dobro zamažemo v kožo. Najbolje nam v to služi kos flanele ali bombaža. Nato začnemo glavo izmivati s toplo vodo, tako toplo, kakor jo prenesemo, tedaj vsaj toliko, kolikor znaša telesna toplota: 30° R. Najbolje je, da eden vliwa vodo čez glavo, drugi pa pere z rokami lase in glavo, pri čemer se pojavlja obilo pen. Vodo vlivamo toliko časa, da pene popolnoma izginejo. Nato sledi kratek poliv s hladno vodo (ne mrzlo vodo, temveč prestano, kakoršna je n. pr. ona iz vodovoda, če stoji ves dan v sobi). Ta razloček med toplo in hladno vodo je izvrstno dražilo za lasišče, ki krepi lase in oživi kožo, tako da ta izdatneje hrani lase. Umivanje las samo z mlačno vodo, kakor je po navadi običajno, oslabi in omlahuje lase. Potem je treba lase posušiti, in to se vrši kaj lahko in hitro s tem, da zavijamo glavo v pogrete rjuhe in lase — če treba — še nekoliko pahljamo. Ta higijeniška toaletna procedura je tako priprosta, da jo prav lahko izvajamo doma. Za brivce je seveda premalo komplicirana, že zaradi tega, ker bi zanjo ne mogli mnogo računati. Izumili so torej različne aparate in priprave, ki naj osuše mokre lase. Razven priprave, pri kateri pahlja električni pahljač ogret zrak skozi lase, so vse te priprave naravnost škodljive, osobito one, pri katerih suši lase po plinu ali špirtu ogreti zrak, ali pri katerih se lasje razprostré preko kovinaste plošče ki jih ogreva elektriški tok. Istotako so škodljive razne tekočine, ki jih priporočajo za čiščenje las in ki povzročajo hitro osušenje. Posebno svariti je pred petrolejem, petrolinom ali angleškim petrolejem, kakor ga že imenujejo. Ta tvarina je namreč zelo gorljiva in prouzroča lahko enako hude poškodbe kakor bencin, če pridemo s kako lučjo preblizu. — Nekateri lasje imajo lastnost, da izgube po izpiranju vso maščobo in dobe drugo barvo. Takim lasem je treba umetno pridejati nekoliko maščobe. Najboljša mast za lase, naravni masti najbolj podobna, ki las ne onesnaži z maščobo, je ricinovo olje. To olje tudi nima nikakega neprijetnega duha. Kdor ga želi parfimirati, mu pridene par kapljic bergamotnega ali rožinega olja.

(Dalje prihodnjič.)

ZOFKA KVEDER JELOVŠEKOVA:

Letno popoldne.

(Konec.)

Zelo je hitela Janja tisto popoldne. In tako lahnih stopinj je šla, kakor štirinajstletno dekle.

Že je prvi predvečerni hlad vel od polja sem, ko je stopila v hišo svoje prijateljice. Vse je bilo tiho in prazno. Dekla je prihitela iz kleti in je rekla, naj gre na vrt, da so vsi na vrtu, da jih je mnogo.

Srce se je nekako zaprlo in noge so postale trudne.

Počasi je šla na vrt. Tam pod drevesi je bil smeh. Veseli glasovi so se mešali in nekaj ženskih kril se je bliščalo po stezah.

Od daleč že je videla njega. Sredi rožne grede je stal in je rezal rože. Najlepše so cvetele visoko, da jih je komaj dosegal. Neka gospodična je stala poleg njega in se je smejala.

Mlad, srebrn smeh je bil, Janji pa se je zdel vsiljiv in zoprn. Še bolj počasi je šla in še bolj je izginilo veselje iz nje-nega srca.

Gospodična je zaklicala in vsa družba je pritekla k rožam. On je delil rože med gospe in gospodične, najlepšo in prvo je dal gospodični, ki je stala ž njim, potem je dajal drugim. Zapazil je tudi njo, kako prihaja, pozdravil jo je veselo, — Janji se je zdelo, da površno in lahkomišljeno, — in tudi njej je ponudil rožo. Ali njena roža je bila neznatna in brez krasote.

Prišla je Mihaela in jo je seznanila z družbo. Ona gospodična z glasnim smehom je bila njena svakinja, Nika so ji rekli. Janja je slišala, da se ž njim, z Viktorjem, tika. Čudno jo je zaskolelo v srcu in postala je žalostna.

Vsi so se smejali, šalili, ona pa je molčala. Čutila je, kako je postal njen obraz star in čemerin in ji je bilo še hujše.

Par gospâ in gospodov jo je poznalo od prej. Skušali so jo zaplesti v svoje pogovore ali odgovarjala je kratko in brez volje.

Kaj ji je, so spraševali, in je rekla, da jo boli glava.

Sela je pod lipo k neki stari gospe, ki je težko hodila in gledala je za drugimi, kako so tekali sem ter tja. Viktor je bil vesel, živahen, mnogo je govoril in se smejal. Še nikoli ga ni

videla takega. Nika je hodila vedno ž njim. Oblečena je bila belo, v laseh je imela velike pentlje, na nogah majhne, špičaste čeveljčke z zelo visokimi petami. Vsa je bila nova in nakinčana in Janji se je zdelo, da se je samo zaradi Viktorja oblekla tako elegantno.

Nekaj časa ju je gledala od daleč in je opazovala živahne kretnje, skoke, vrtenje mladega dekleta. Vse se ji je zdelo koketno, proračunjeno in prisiljeno. V srcu je rasla tesnoba, izgovorila se je pri stari gospej in odšla za družbo.

Vedno je morala opazovati Niko. Tudi drugi so govorili in se smejali, ona pa je slišala samo Niko. Pripovedovala je, da ima strašno rada otroke, da se po cele dneve ukvarja z malim svoje sestre, da po cele noči ne spi zaradi njega. In vse, kar je rekla, se je zdelo Janji pretirano in zlagano. Koketirala je z ljubeznijo za svojega malega nečaka, kakor z velikimi, rožastimi pentljami v laseh.

Pripovedovala je, da bo drugi mesec njen rojstni dan in Janji se je zdelo, da je rekla to le zato, da more povedati, da še ni stara popolnoma osemnajst let.

Govorila je o čitanju in prosila Viktorja, naj ji posodi par knjig. On si je takoj zapisal v notes, da ne bi pozabil, ter ji je pripovedoval, katere knjige jej izbere in pošlje. Janja pa je bila uverjena, da Niki ni do čitanja in da posojenih knjig ne bo brala.

Žgalo jo je v prsih in solze so ji stopale iz srca; že so ji silile v oči in komaj se je premagovala. Opazovala je Niko natančno in hladno.

Lepo, prikupljivo lice, — toda prazno. Malo mladega smehu, sedemnajstletna rdečica, — to je vsa lepota. Čez tri leta bo grda. Vse ženske, ki nimajo duše, postanejo hitro grde. Zoperna bo, ko bo stara.

Gledala jo je vso, vso. Sovražne oči vse vidijo. Suha je in nikoli ne lepa. Prsa ima vela in ji je šele sedemnajst let. Zobje so že rmeni, hitro se ji bodo pokvarili. Zelo nečimerna je. Ima frizuro, kakor koketa — s sedemnajstimi leti!

Vse to je videla Janja in konstatirala z zadovoljstvom. Tiha je bila, bol se ji je razlila v duši in grda zloba.

Kaj sem ji naredila, da me muči? S kakšno pravico ga gleda tako? Zakaj ga mami? se je izpraševala in sovražila je Niko.

Ko se je zavedla svojih čustev in svojih mislij, jo je bilo sram. Nekaj časa je bila pravičnejša do nje.

Pametna je, je mislila. Zabavno govori. Včasih je duhovita.

Zvita je, je odgovarjala zloba v nji. Zvita je in koketna. Vse mreže je razpela, kakor pajek, vse rakete je vžgala, ki jih najde v svoji puhli duši.

Viktor se je smejal in zabaval samo še z Niko. Parkrat je vprašal Janjo, — par fraz. Odgovorila je suho, dolgočasno. Vsa brez moči je bila. Niti boja se ji ni hotelo. Boriti se zanj — čemu? Ako je zmaga nad njim tako lahka, naj se katerakoli diči z njo! Njeno srce se je zakrknilo.

Odšla je k stari gospe in govorila je z njo o vrtnarstvu in o gojenju rož. Nekako dobro ji je del ta pogovor, mirne brez-pomembne besede. Zdelo se ji je, da gospa sluti, kako trpi in da ima usmiljenje ž njo.

Po stezi od hiše je prišel nov prišlec. Star znanec Janjin. Enkrat pred leti je bilo med njima nekaj kakor pol ljubezni. Začetek brez nadaljevanja. Par sprehodov, par stiskov roke, par vročih pogledov. Potem je ona odpotovala nekam na počitnice in ko se je vrnila je čar minil. Ostala je le prijateljska simpatija.

Ta je zdaj prišel. Janja ga je pozdravila, drugi so bili bolj globoko v vrtu. Odšli so k reki. Slišati je bilo od tam njih smeh.

Sama ni vedela, kaj se je zgodilo ž njo, da je bil njen pogled drugačen, da so bile besede igrave in iskreče, da je bil smeh ves mlad in zvoneč. Ne hodi dalje k onim, ostani tu! so rekle njene oči in on je ostal.

Nekaj demonskega jo je prešinito. Vsa žalost je izginila iz srca in samo še ponos ji je trepetal v duši. Vsa se je izpremenila. Vse mišice so se napele v zapeljivi moči, kri ji je pordečila lica, oči so se zabliskale. Pogledala je mehko in vedela je, da so njene oči izzivajoče. Nekaj ji je zašepetalo v srcu: Poizkusi!

Znanec je ostal pri nji.

»Kaj ste taka?« je vprašal. »Koliko let je že, kar sem vas videl tako! Kako ste nenavadna in lepa. In človek vsak dan hodi mimo vas in vas ne vidi in ne pozna.«

Prav ji je bilo, da govori tako.

Star gospod je prišel h gospe.

Janja je odšla z znancem v vrt doli k reki, kjer so bili drugi.

Nika se je smejala. Ali zdaj se je smejala tudi Janja in njen smeh je bil lepši, bolj topel, bolj poln.

Mrak je prihajal, reka je bila svetla, vrt pa je bil že črn in ves v sencah. Voda je šumela, v dalji na poljih se je vzdignila pesem. Delavci so jo peli, ki so se vračali z dela. Daljava jo je že izpremenila do sem. Mehkejša je bila in plemenitejša, kakor tam na cesti, kjer so jo peli.

Izza gore so se dvignili oblaki. Beli in visoki. Na temnem nebu so se svetili v zadnjem odsevu večerne zarje.

Mrak se je gostil. Pod drevesi so se posvetile kresnice. Nika je stekla v temo in Viktor je šel za njo.

Takrat je zopet zbolelo Janjo v srcu.

Na vodi se je zibal čoln. Skočila je notri, vzdignila je veslo in se oprla ob njega.

In je zapela pesem. In ni bila pesem. Besede so prihajale iz duše in jih je pela. O vetrovih, ki jih ljubi in o oblakih in vodah in zvezdah in o sili, ki je v srcu, zdaj lepá, zdaj zlobna, o željah in o bolečini, o sreči in o trpljenju. In o večeru in o mraku, o večerni zarji, o nočni temi in o kresnicah, ki se svetijo, kakor da bi bile zvezde in niso zvezde. In o noči, ki bo prišla, tiha in krasna in o jutranjem dnevu, ki bo jasen in poln solnca.

A ko je pela, se je topila zloba v srcu, smešna kljubovalnost je odpadla od nje, ponos v očeh je ugasnil, bolečina v duši je izginila. Iz vode, iz vrta, od polja, od povsod ji je prihajala nova moč, zmagosvestno je donel njen glas, srce je bilo polno zaupanja. In vedela je, če je bilo treba zmage, je zmagala.

Končala je. Viktor je stal na bregu in ji je podal roko. Vsi so molčali in tiho so odšli po stezah iz vrta v hišo. Prelepa je bila pesem za pohvale.

»Zakaj ste dvomili?« jo je vprašal. »Kako je to mogoče?«

»Trpela sem,« je rekla in ni vedela zakaj.

»Tako sem vas ljubil danes, neopisljivo. Tako silno, da se nisem upal k vam.«

»O, zato ste se smejali z Niko?«

»Moje srce je bilo polno vas. Nisem se upal pogledati vas. Še govoriti se nisem upal z vami. Nisem mogel. Kaj ne čutite, da vas ljubim?«

In poljubila sta se.

Ko pa sta prišla mimo rožne grede se je ona vstavila in rekla zamišljeno: »Recite mi, zakaj toliko trpimo? Zakaj se naša srca toliko mučijo brez vzroka in brez smisla? Zakaj to, recite? Kam gre ta bolečina?«

»Nič ne mislim,« je odgovoril. »Ljubim in srečen sem.«

◦ RAZNOTEROSTI ◦

Francozinje za žensko volilno pravico. Francoske prvo-
boriteljice za ženske pravice se pripravljajo na posebno demon-
stracijo v prilog svojih pravic. Kandidirati nameravajo v državni
zbor. Pravzaprav nimajo po zakoniku pravice do tega, vendar
hočejo Francozinje na ta način obrniti pozornost nase ter se ho-
čejo tudi prepričati, v koliko so že godna tla za žensko volilno
pravico. Kot kandidatka nastopi tudi gospa Marguerite Durand,
urednica ženskega lista »La Fronde«, ki je sicer prenehal izhajati,
a bo za časa volilnega boja zopet izhajal.

V Švici so sprejeli nedavno zakon, po katerem pripada ženi
tretjina moževega zaslužka, tudi če soproga samo gospodinji v
hiši ali možu pri delu pomaga. To je prvokrat, da daje postava
tudi domačemu delu in gospodinjstvu žene gotovo vrednost
in ceno.

Venčanje nevest. Običaj, da okitimo nevesti glavo z vencem
in pajčolanom, je jako star in se je ohranil še iz paganskih časov.
Že stari Grki in Rimljani so uporabljali venec. Pa ne samo ne-
vesto, tudi ženina so okrasili s cvetlicami in z vencem, in to
največ židje. Pri Grkih je imela nevesta venec iz mirt. Mirtovo
drevesce je bilo namreč posvečeno Afroditi, boginji ljubezni. Ta
venec ni bil nevesti samo okras na dan poroke, nego je bil tudi
znak požrtvovalne ljubezni, katere zaščitnica je bila Afrodita. Ta
grški običaj so sprejeli tudi Rimljani, ko so prišli v dotiko z Grki.

Pri kristjanih je dobilo venčanje z mirto še globlji znak
ali pomen. Pri njih je poročni dan prvi dan novega življenja, ki
temelji na vztrajni in požrtvovalni ljubezni. Zato so prevzeli
kristjani v znak trajne in zveste ljubezni običaj Grkov in Rim-
ljanov ter tudi venčajo neveste z mirto. Sicer so nekateri cerkveni
velikaši napadali in obojali to pagansko šego; vendar je že v
4. stoletju postala splošna in povsod razširjena. Samo brezčastne
neveste ne smejo nositi mirtinega venca. Sčasoma se je izgubljal

pomen mirte in po nekaterih krajih so začeli venčati neveste z drugimi cveticami, kakor n. pr. v Italiji in v Švici z belimi vrtnicami in naglji, na Angleškem, Francoskem in južnem Nemškem s pomarančevim cvetjem. Na Češkem, Hrvatskem in pri nas na Kranjskem pa venča narod prav pogosto neveste z rožmarinom.

Hitra pomoč. Na deželi se lahko zgodi, da pridejo gospodinje v hipno zadrego, če se pojavi kak nepričakovan obisk. V takem slučaju se more primeriti, da gospodinja nima gostu s čim postreči. Kako mesno jed je za silo že še možno pripraviti, ker ima na kmetih pač vsaka gospodinja pri rokah kako pišče ali kako drugo perutnino. Toda treba je tudi dobrega peciva, če hočemo gostu lepo postreči, in tega na deželi ni vedno in povsod dobiti. Saj niti drožja ni povsod na razpolago, da bi mogel človek hitro kaj speči. Zato je pač prijetno, da si more kuharica pomagati z drugim sredstvom, ki popolnoma nadomesti drožje ter ima še nekatere druge prednosti pred drožjem. V mislih imam dr. Oetkerjev prašek za pečenje. Ta prašek je dobiti v vseh večjih prodajalnah ali vsaj v drogerijah. Drožje in Oetkerjev prašek imata namen povzročiti shajanje testa, ki postane vsled tega rahlo in luknjičasto in zato lahko prebavljivo. Pri pripravljanju shajanega testa z drožjem je neobhodno potrebno, da je vse, kar denes v testo, gorko. Dalje mora biti drožje sveže in čvrsto, treba je postavljati kvas in čakati potem, da testo shaja, kar traja najmanj dve uri. Ako uporabljaš namesto drožja Oetkerjev prašek, pa narediš kratkomalo testo, postaviš ga v peč ali pečico in ga spečeš. Medtem ko se pecivo peče, obenem tudi shaja.

Uporaba praška je jako enostavna. Ko si zmešala vse, kar hočeš dejati v testo, torej: jajca, surovo maslo, mleko, sladkor, pridenež naposled moko in dr. Oetkerjev prašek. Oboje mora biti presejano. Zgneteno testo deni v namazan model, ki ga postavi takoj v pečico in speci pecivo.

Na $\frac{1}{3}$ kg moke se navadno računa zavitek za 12 h, t. j. 2 deki. Prašek nadomesti tudi sol. Za ljudi, ki ljubijo precej slane jedi, pa treba pridejati še posebej malo soli.

Posebno treba naglašati, da mora biti vse, kar pride v testo (surovo maslo, mleko, i. dr.) popolnoma mrzlo ter da primešaj prašek vedno naposled moki in ne mleku, kakor je to pri drožju navada. Testo mora biti precej trdo, ker se pri shajanju še zrahlja. Pecivo se pri pečenju ne sme prehitro zarumeniti, ker bi gornja trda skorja zadrževala nadaljnje shajanje. Zato je dobro, da kuharica spočetka pokrije pecivo v pečici s papirjem, ki ga po preteku 15—20 minut zopet odstrani.

Tu slede nekateri recepti priprostih, a dobrih močnatih jedi, pripravljenih z Oetkerjevim praškom.

Fin šartelj. Mešaj četrte ure 16 dek surovega masla, potem pridevaj počasi 3 rumenjake, 10 dek sladkorja, 5—6 žlic mleka, 3 deke stolčenih ali zmletih mandljev, 20 dek moke, sneg štirih beljakov in naposled pol zavitka

presejanega Oetkerjevega praška. Tako pripravljeno testo deni v namazan, z moko in zrezanimi mandlji posipan model, ki ga postavi takoj v pečico, kjer bode šartelj v eni uri shajal in se spekel.

Navaden šartelj. Zmešaj 6–8 dek surovega masla, 2 rumenjaka, celo jajce, $\frac{1}{2}$ kg moke, pol male žličice soli, $\frac{1}{2}$ litra mleka, 2 žlici sladkorja; to stepi v testo in prideni naposled malo rozin in $1\frac{1}{2}$ zavitka Oetkerjevega praška. Testo deni v namazan model in ga takoj speci.

Buhtočki. Mešaj v skledi 14 dek surovega masla ter pridevaj polagoma: 2 celi jajci, 2 rumenjaka, 2 žlici sladkorja, $\frac{1}{4}$ litra mleka, $\frac{1}{2}$ kg moke in 2 zavitka Oetkerjevega praška. Testo razdeli takoj na majhne kepice, razvaljaj jih z roko, nađevaj z mezgo ali z orehovim, mandljevim ali kakim drugim nađevom, zvij jih v buhtočke, katere na namazani ploči takoj speci.

Mlečni kruh. Naredi testo iz $\frac{1}{2}$ litra mleka, dveh jajec, za jajce surovega masla, treh žlic sladkorja, nekoliko rozin, nastrganih limonovih olupkov, enega kg moke in dveh zavitkov Oetkerjevega praška. Testo dobro zgneti, deni ga v namazan model, in po preteku desetih minut ga postavi v vročo pečico, kjer ga peci eno uro.

Jzvrstno praženje kave električnim potom.

Z najpopolnejšo strojno napravo se kavna zrna pražijo popolnoma enakomerno in tako dobiva čist, dobrodišeč, okusen pridelek, ki je prijetnega učinka, pa ne provzroča vročine. Posebni način, kako se kava praži, odpravlja vse škodljive tvarine, ki so nevarne živcem; tako pražena kava je plemenita pijača, ki pospešuje prebavljanje in zdravje.

➔ Že en poizkus ➔

Vas takoj uveri o izrednih prednostih novega praženja proti zastareli metodi. Za praženje so odločilna tale načela:

1.) Najpopolnejša naprava za praženje in napopolnejši tehnični obrat. — 2. Najskrbnejše preizkušanje vseh kavnih vrst glede čistote in dobrote. — 3.) Hitra prodaja, vestna postrežba z izbranimi vrstami, največji promet z majhnim dobičkom.

Prva ljubljanska velika pražarna za kavo
Dunajska cesta. — Postaja cest. železnice.

Karl Planinšek

Slaščičarna Bogoslav Kalaš Slaščičarna

Cesar Franc Jožefova Ljubljana (nasproti glavne pošte)
cesta _____ Pri Maliču

priporoča svoje slaščice, bonbone i. t. d.
Vsako naročilo se točno in solidno izvrši.

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek

Modna in športna
* trgovina *

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA Nasproti glavne
* pošte *

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, svilnate vezenine, čipke, čipkasto blago, vložki, fischus, Jabots, damski ovratniki in kravate, svilnati in baržun. trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, krepinee, krepí in flori za žalovanje.

— Šerpe —
iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje
— in vezenje. —

Dišave, mila in ustna voda.
Narodne vezenine,
zastave, trakovi, znaki i. t. d.

Perilne, volnene in svilnate

— bluze —

spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, bišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solnčniki, dežniki, pletene jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstr. za
damske klobuke in slamnike,
oblike in vse nakitne predmete
za klobuke, pajčolani

kitničarija in delavnica za
moderniziranje klobukov
žalni klobuki vedno na skladišču.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki in čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, predprsniki, ovratniki, za-pestnice, žepni robci, kravate, nogavice, rokavice, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase in zobe.

Za turiste:

pelerine, nahrbtniki, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, vrvi, palice, cepini, dereze, aluminijeve
— posode, thermos. —

Potrebščine
za sankanje, tenis in lovec.
Sokolske potrebščine.